

**SREDNJA POLJOPRIVREDNO- PREHRAMBENA ŠKOLA
SOMBOR**

SEMINARSKI RAD IZ FILOZOFIJE

**TEMA:
MIT O SIZIFU**

**UČENIK:
SRĐAN STIPANKOV IV-2**

Sombor, Novembar 2005 god.

Mitovi stare Grčke već vekovima privlače ljudsku pažnju i predstavljaju potrebu za vraćanje izvorima tih mitova. Veliki uticaj koji grčka mitologija vrši na mnoge generacije ljudskog društva, jasno govori o njenoj stalnoj aktuelnosti. Bogovi i junaci grčke mitologije koji nikada nisu živeli, a nastali su iz osnovnih problema vezanih za čovekovu prirodu, preživeli su hiljade godina i nadživeli istinske ljude raznih vremena i pokolenja. Njih je stvarala narodna mašta starih Grka pre pronalaska gvođenog pluga, a većina ih iz tog mnoštva živi i u naše, atomsko doba. Susrećemo ih u književnosti, u likovnim umetnostima, u pozorišnoj, filmskoj i muzičkoj umetnosti i drugim oblastima ljudskog stvaralaštva, a mnogi likovi iz mitova živeće u svesti čovečanstva tako dugo kao i samo čovečanstvo.

Jedan iz prebogate galerije zanimljivih likova koje susrećemo u grčkoj mitologiji jeste **Sizif**. Bio je sin gospodara svih vetrova, Eola i Enarete. Oženio se Meropom koja mu je rodila Glauka, Oritiona, Tersandru i Almu. Sizif je osnovao grad Korint i u njemu tvrđavu Akrokorint sa koje je mogao da osmatra okolinu. Niko se u čitavoj Grčkoj nije mogao meriti sa Sizifom u bistrini uma, mudrosti i lukavosti. Zahvaljujući lukavosti, Sizif je stekao ogromno bogatstvo na Korintu, te je postao na daleko slavan.

Pored mudrosti i lukavosti, Sizif je bio i vrlo radoznao i ta osobina u mnogome će odrediti njegovu sudbinu. Naime, sa svoje tvrđave u Korintu Sizif je mogao da uhodi i bogove. Tako je uhodeći vrhovnog boga Zeusa, Hrinovog sina, video jednog dana da ovaj na silu odvodi Ajginu, ćerku boga reka, Asopa. Doznajući da je Sizif video otmicu njegove ćerke, Asop traži od njega da mu otkrije mesto gde je Zeus odveo Ajginu, ali Sizif to učini tek kad mu Asop stvori izvor vode na tvrđavi. Ovaj postupak je silno razljutio vrhovnog boga Zeusa i on odlučio da kazni Sizifa. Poslao je Tanata (Tanatosa), boga smrti i podzemlja da uzme Sizifovu dušu i da je odnese u podzemlje, u carstvo smrti, u Had.

Duboko pod zemljom nalazi se carstvo mraka kojim caruje mračni Zevsov brat, Had. Njegovo carstvo je puno užasa. Njime teku mračne reke od kojih se sve pretvara u led. Duše umrlih stenju i jauču jer niko ne može da se vrati iz ovog carstva tuge i zla. Troglavi hadski pas, Kerber, na čijem su vratu isprepletene zmije, čuva izlaz. U mračnom Hadovom carstvu duše umrlih su osuđene na večnu muku. Tim carstvom, do kojeg ne dopiru ni svetlost, ni toplota, ni radost, upravlja Zevsov brat, Had. On sedi na zlatnom prestolu sa ženom Persefonom, a služe ga neumoljive, grozne boginje osвете sa bičevima od zmija. Tu se, kraj prestola, nalazi i bog smrti Tanat, sa mačem u rukama u crnom plaštu i sa ogromnim crnim krilima. Pored Tanata su mračne kere koje lete po bojnopolju i likuju kada vide kako ginu pobeđeni heroji, jedan za drugim.

Znajući za sve strahote hadskog carstva, Sizif je sretno izmakao Tanatu. Zarobio ga je, bacio u tamnicu i okovao u gvođeno bure. Na zemlji je tako narušen poredak koji je Zeus bio uveo: ljudi su prestali da umiru jer je bog smrti bio onemogućen da im uzima duše i nosi u strašno podzemno carstvo. Međutim, gromovnik Zeus je i dalje činio sve da povрати nekadašnji poredak: da ljudi i dalje umiru, da se i dalje obavljaju raskošne sahrane i da se nastavi sa prinošenjem žrtava i darova bogovima pozemnog carstva. Zbog toga, da bi kaznio krivca, Zeus je naredio moćnom bogu Areju da oslobodi okovanog i zarobljenog Tanata. Arej, Zevsov i Herin sin, jedan od dvanaest bogova sa Olimpa, u čijoj pratnji su bili bogovi straha, besa i nesloge, uspešno izvršava zadatak: oslobodio je

cara smrti Tanata, a ovaj još jednom odvodi Sizifa gospodaru podzemlja i neprijatelju svega što živi.

Ipak, Sizif će još jednom pokazati svoje veliko lukavstvo. Naime, kad ga je Tanat vratio u carstvo smrti, on smerno pristupi Hadu, i obrati mu se rečima: “*O, gospodaru duša umrlih, veliki Hade. Ti si po moći ravan Zevsu. Pusti me da se vratim na svetu Zemlju, a ja ću narediti svojoj ženi da ti prinese bogate žrtve, pa ću se zatim vratiti u tvoje carstvo senki.*” Had mu poveruje te se Sizif opet nađe na Zemlji. Naravno, nije se vratio u carstvo smrti, već je ostao u svom raskošnom dvorcu i nastavio da uživa u životu.

Kad je shvatio da se Sizif neće vratiti, Zevs još jednom pošalje Tanata po Sizifovu dušu. Tanat zatekne Sizifa na gozbi. Sačeka priliku da Sizifova pažnja zbog pijanstva popusti, pa ugrabi njegovu dušu i još jednom je vrati u carstvo smrti da tamo večno ostane.

Vrhovni bog Zevs, međutim, nije bio zaboravio na Sizifove obmane pa je razmišljao kako da ga kazni. Odlučio se na najsvirepiju kaznu: jedan ogroman kamen Sizif je morao da gura uz visoko brdo, ali kad bi stigao do vrha kamen bi se uz veliku buku stropoštao u podnožje. Ovaj težak posao je bio ne samo bez cilja i smisla, već i krajnje ponižavajući. Šta više taj mučni posao je u Sizifu ubio svaku želju za promenom i traženjem izlaska iz postojećeg stanja.

“*Sizifov posao*” postao je poslovičan pa je i danas taj izraz metafora za označavanje besmislenog i uzaludnog čovekovog napora u želji da ostvari neki životni cilj.

Treba još reći da je prema legendi Sizif bio otac Odiseja, kralja Itake, junaka Homerovog epa “*Ilijada*” i “*Odiseja*”. Naime, kad je Autolik, sin boga pastira i stada Hermesa, ukrao Sizifu goveda, ovaj je lako i brzo pronašao kradljivca jer je svoja goveda bio obeležio na papcima. Autolik je shvatio da je Sizif izuzetno mudar i lukav čovek, pa je poželeo da dobije isto tako lukavog unuka. Zato je svoju kćer Antikleju podmetnuo Sizifu da je obljubi, a zatim je, već bremenitu, udao za Laertu. Antikleja je Laertu rodila sina Odiseja, čiji je pravi otac, u stvari, bio Sizif.

Na kraju može se zaključiti da mit o Sizifu, poput drugih mitova bogate grčke mitologije, iako plod narodne mašte, na neki način predstavlja sponu među generacijama i epohama. Problemi svojstveni čoveku, a koji se javljaju u različitim oblicima i varijantama, spajaju nas kao most sa sudbinama mitoloških bića i dokazuju o složenosti ljudskog života i u svim vremenima u kojima dominira večita borba između dobra i zla. Mit o Sizifu je nedvosmislena potvrda ove istine.

LITERATURA:

1. N. A. Kun “*Legende i mitovi stare Grčke*”, Sarajevo, 1963 god.
2. Sabina Osvalt “*Grčka i rimska mitologija*”, izd. 1980 god.
3. D. Sretenović, A. Cermonović “*Rečnik grčke i rimske mitologije*” izd. 1979 god.